Afstudeerrapport Tuinarchitectuur.

Nieuwe stadslandgoederen in Zwolle.

Menno Boer

12-06-2008

Colofon:

Product:	Eindrapport van de afstudeerfase tuinarchitectuur.
Onderwerp:	Uitbreiding van de groenstructuur van Zwolle met nieuwe stadslandgoederen.
Opdrachtgever:	Hogeschool van Hall Larenstein.
Naam:	Menno Boer
Datum:	12 juni 2008

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van het afgelopen halve jaar afstuderen in de richting Tuinarchitectuur aan Hogeschool Larenstein te Velp.
Het afstuderen bestond uit een onderzoek en een eigen individueel uit te werken ontwerp. Tijdens de samenwerking aan het onderzoek heb ik menigmaal gewenst iets meer alleen te kunnen werken en tijdens de individuele opdracht iets meer samen.

Voor hun begeleiding tijdens de afgelopen periode en daarvoor wil ik Johan Vlug en Ben ter Mull bedanken. In het bijzonder gaat mijn dank uit naar de vakkundige hulp van Michiel den Ruijter, die als docent voor de laatste maal aan de afstudeergroep verbonden was.

Menno Boer

12-06-2006

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding 1

2. Het Landschap
   - 2.1 Gebiedsbeschrijving 5
   - 2.2 De groenstructuur 6
   - 2.3 Het plangebied 7
   - 2.4 Het concept 9

3. De streek
   - 3.1 Masterplan 12
   - 3.2 De Beek 15
   - 3.3 De Weiden 16
   - 3.4 De Bossen 17

4. Het Park
   - 4.1 Deeluitwerking 20
   - 4.2 De Hooilanden 24

5. De Buitenplaats
   - 5.1 Het Ontwerp 28
   - 5.2 Doorsnedes 30
   - 5.3 De Hal 32
   - 5.4 De Entree 34
   - 5.5 De Siertuin 36
   - 5.6 Het Gazon 38
   - 5.7 De Vijver 40

6. Conclusies 42

Literatuurlijst

1. Inleiding

In 2005 is Zwolle tot groenste stad van Nederland uitgeroepen bij de nationale groencompetitie Entente Florale. Een jaar later werd eveneens de de titel groenste stad van Europa bemachtigd.
Het mag duidelijk zijn dat het groen in en om de stad bij de Zwollenaren en de gemeente hoog in het vaandel staat.

De gemeente Zwolle beschikt over een stevige groenstructuur die voornamelijk is opgehangen aan de grotere waterlopen zoals de ijssel, Vecht en de Aa. De groenstructuur staat in Zwolle beter bekent als de 'groene vingers'.
De vingers verbinden parken ondeling en de binnenstad met het buitengebied.

De groenstructuur is binnen het beleid van de gemeente zo belangrijk dat ze de ontwikkeling van de stad waar mogelijk aan deze structuur wil ophangen. Omdat uitbreiding van groen een kostbare aangelegenheid is wordt er in toenemende mate gezocht naar manieren om particuliere initiatieven aan deze uibreiding tet laten bijdragen.
Gedacht kan worden aan de rood voor groen regeling die de gemeente Zwolle hanteert bij de aanleg van nieuwe buitenplaatsen rondom Wijthmen, een dorpje ten zuid-oosten van de stad. Hierbij komen de opbrengsten van de verkoop van bouwkavels in het buitengebied grotendeels ten goede van nieuwe natuurontwikkelingen .

In het verlengde van deze ontwikkeling heb ik gezocht naar mogelijkheden voor versterking en uitbreiding van de groene vingers in de streek Herfte-Veldhoek, gelegen aan de oostzijde van Zwolle.
De aanleg van een nieuwe woonwijk onder de huidige wijk Berkum vraagt met name daar om duidelijke uitspraken en ingrepen, die de wijk structureren en verbindingen leggen met de huidige groenstructuur.

In 2006 is Zwolle uitgeroepen tot groenste stad van europa

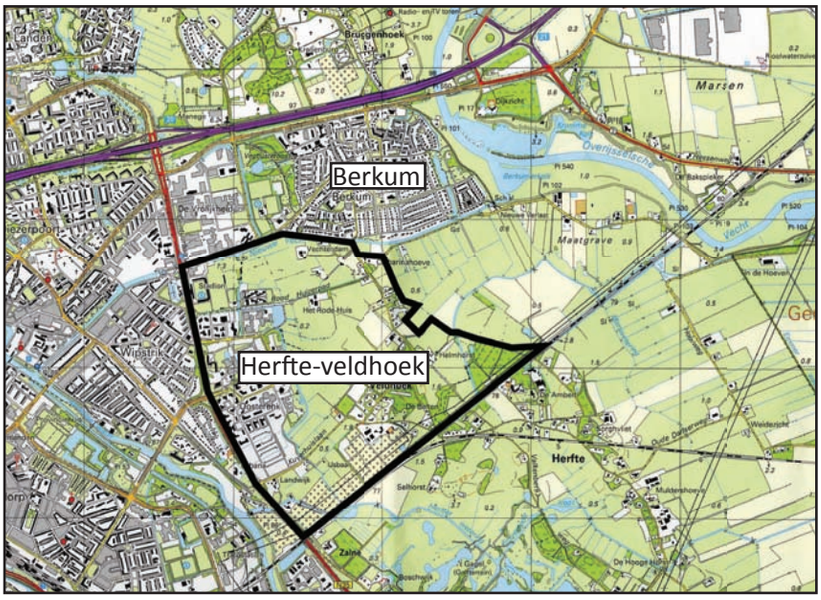

Het plangebied, de streek Herfte-Veldhoek ligt ten oosten van de stad Zwolle.

Het Landschap

2. Het Landschap

2.1 Gebiedsbeschrijving

Rondom Zwolle is een grote variatie in geologische landschapstypen te vinden. De tijd van vorming, de ontstaanswijze en de samenstelling van de bodem van deze landschappen zijn sterk verschillend.
De heuvels van de Veluwe zijn de oudste landschappelijke elementen in de omgeving. Dit stuwwallengebied ontstond in de voorlaatste ijstijd. Na het afsmelten van het ijs werd door een voorloper van de Rijn grove rivierzanden afgezet Deze zanden vormen de ondergrond van het laagland in de omgeving van Zwolle.

Het rivierenlandschap van onderandere de IJssel is verantwoordelijk voor het beeld van de gemeente Zwolle zoals we het nu kennen. (fig. 2.1) De rivieren en beken hebben in de loop der tijd rivierduinen afgezet in de directe omgeving van hun stroomgebied. Het fijne materiaal, de klei, kwam verderweg tot bezinking.

De rivieren en beken met hun begeleidende rivierduinen hebben het landschap een Noordwest-Zuidoostrichting gegeven. De wegen en bebouwing hebben die richting lange tijd gevolgt. (Fig. 2.2)

Op de door de rivieren afgezette duinen, vindt al sinds de steentijd bewoning plaats. De hogere duinen boden bescherming tegen het toen nog ongetemde water. Ook de stad Zwolle is, rond 1040, op een van die rivierduinen aan het riviertje de Aa ontstaan.

Fig. 2.2 De Noordwest-Zuidoost richting van de vele rivieren en beken is op deze historische kaart goed zichtbaar.

Fig. 2.1 De omgeving van zwolle is grotendeels gevormd door de rivier de Ijssel.

2. Het Landschap

2.2 Groenstructuur

De rivieren zijn de belangrijkste dragers van de groenstructuur. Ze zijn de belangrijkste 'groene vingers van de stad Zwolle. (fig. 2.3)
Vooral in de uiterwaarden van de IJssel en de Vecht is veel ruimte voor natuurontwikkeling. Het groen langs de waterlopen die door de stad zelf lopen hebben vooral een recreatieve en verbindende functie.

De infrastructuur in Zwolle volgde lang de richting van het water. Wegen die op de hogere rivierduinen lagen waren immers veilig tegen het hoge water in de winter.
Tegenwoordig is de aanleg van wegen niet langer aan die richting gekopeld en staan zelfs vaak haaks op de overheersende richting. (fig. 2.4)
Het groen dat deze wegen begeleid vorm daardoor dwarsverbindingen tussen de groene vingers, waardoor een uitbreiding van het groene netwerk ontstaat.

Zwolle heeft 33 parken binnen haar stadsgrenzen. Deze parken zijn opgenomen in de groenstructuur. Ook het plangebied is hieraan gekoppeld. (fig. 2.5)

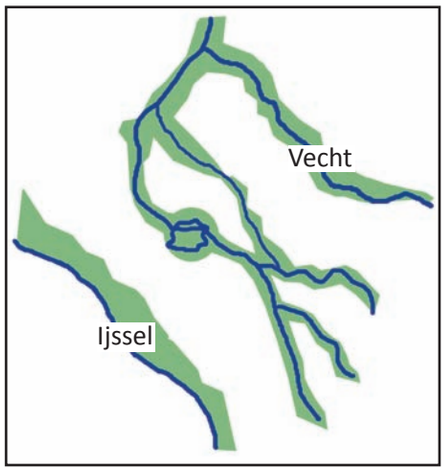

F ig. 2.3 De waterlopen zijn de belangrijkste dragers van de groenstructuur.

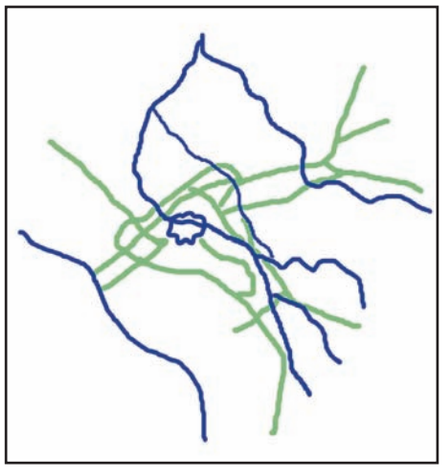

Fig. 2.4 Groen langs infrastructuur vormen dwarsverbindingen tussen de groene vingers.

Fig. 2.6 Totale groenstructuur. Het plangebied lligt binnen de groenstructuur van zwolle op de overgang van stad naar landschap.

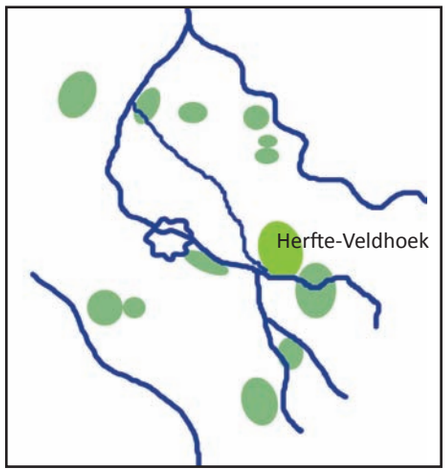

Fig. 2.5 De vele parken zijn onderdeel van de structuur.

2. Het Landschap

2.3 Het plangebied.

De noordgrens van het gebied wordt gevormd door de Nieuwe Vecht. De oostgrens bestaat uit de lanen en bossen op de overgang van rivierduinen naar lager gelegen weilanden.
De zuidzijde wordt begrensd door de spoorlijn tussen Zwolle en Stadskanaal en de westgrens is de Westerveldse Aa.

In het plangebied is goed te zien dat ook hier het landschap grotendeels is gevormd door het water.
De bodemkaart (fig. 2.8) toont kleiafzettingen aan de westzijde en zandgronden in de vorm van rivierduinen aan de oostzijde.
Ze volgen de kenmerkende noordwest-zuidoost richting.

De hoogtekaart (fig. 2.9) ondersteunt de bodemkaart en toont een hoogteverschil ot 6 meter tussen het stroomgebied van de Aa en de rivierduinen.

Ook de verkaveling (Fig. 2.10) laat duidelijke verschillen zien. Grillig op de rivierduinen, rationeler op de lagere en vlakkere gronden.

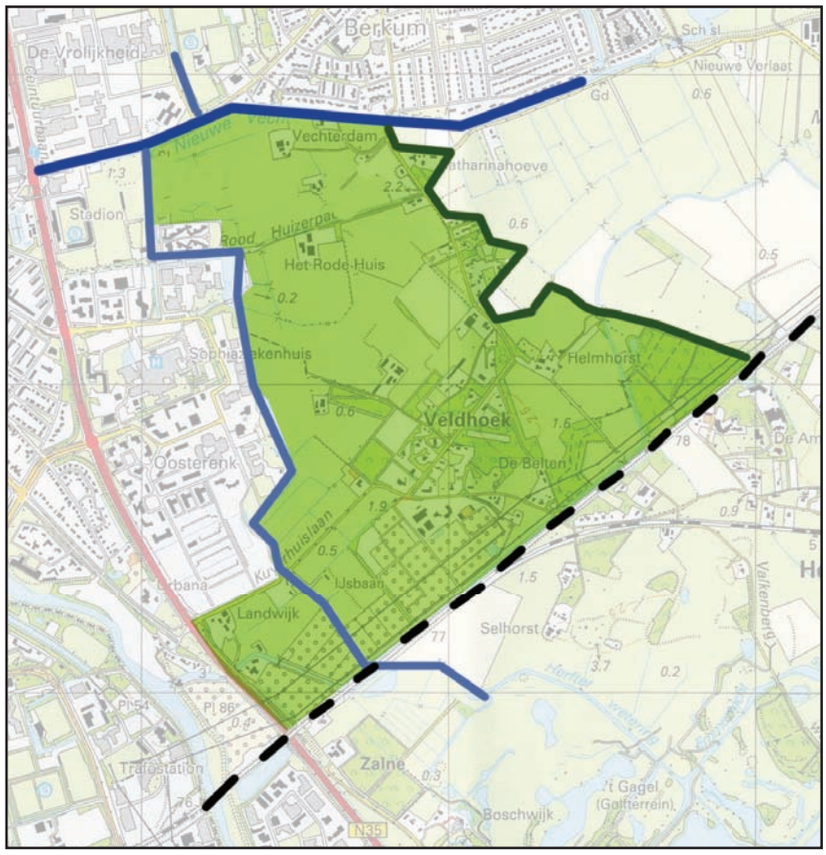

Fig. 2.7 De grenzen van het plangebied; De Nieuwe Vecht in het noorden, de bosrijke zone in het oosten, de spoorlijn in het zuiden en de Westrveldse Aa in het westen.

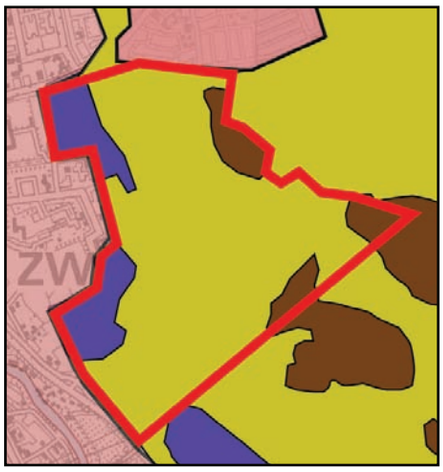

F ig. 2.8 De bodem toont de invloed van het water in het gebied. kleiafzettingen links en rivierduinen rechts.

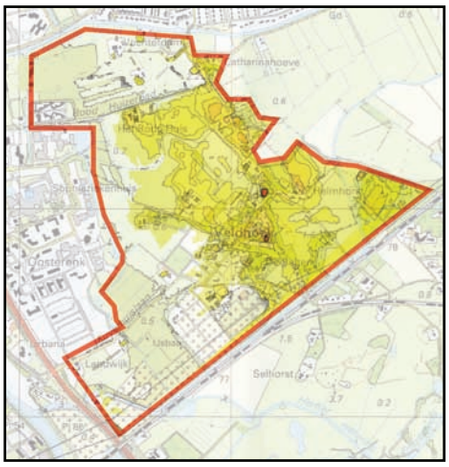

Fig. 2.9 De grootste hoogtes zijn te vinden op de rivierduinen.

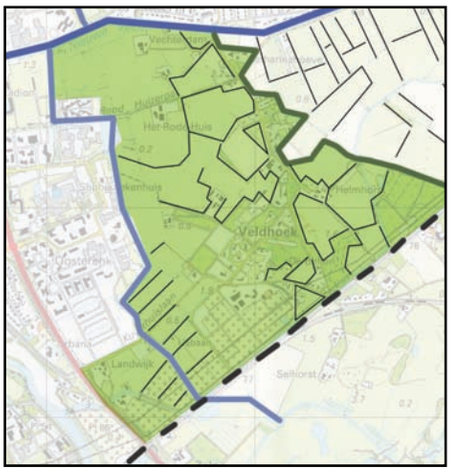

Fig. 2.10 De verkaveling is grillig op de rivierduinen en rechtlijniger op de lagere gronden.

2. Het Landschap

2.3 Het plangebied

Het landschap in de streek Herfte is oud. Bij het vergelijken van historische en huidige kaarten is te zien dat er de afgelopen 200 jaar weinig veranderingen zijn doorgevoerd, waardoor er veel karakteristieke elementen bewaard zijn gebleven. Het gebied heeft veel statige lanen(fig. 2.12), meidoornhagen (fig. 2.13), kleine hoogte-verschillen, rijen knotwilgen en oude boerderijen (fig. 2.14).

Maar Zwolle groeit. Aan de westzijde wordt het bedrijventerrein de Oosterenk, waarin ook het Sofiaziekenhuis is opgenomen, uitgebreid. Aan de oostzijde van het plangebied is een nieuwe wijk gepland die in 2020 moet worden opgeleverd. (fig. 2.11)

Deze ontwikkelingen leggen een grote druk op het gebied ertussen. De groene ruimte wordt kleiner terwijl de behoefte aan groen groter wordt.
Het is daarom belangrijk dat al voor de aanleg van de nieuwe wijk wordt nagedacht over een groenstructuur die aansluit bij de hoofd-groenstructuur van Zwolle, het huidige landschap beschermd en de grenzen ervan versterkt.
De groenstructuur zal een belangrijke invloed hebben op de opbouw van de wijk.

F ig. 2.12 Het roodhuizerpad wordt begeleid door hoge eiken.

Fig. 2.13 Meidoornhagen in het gebied.

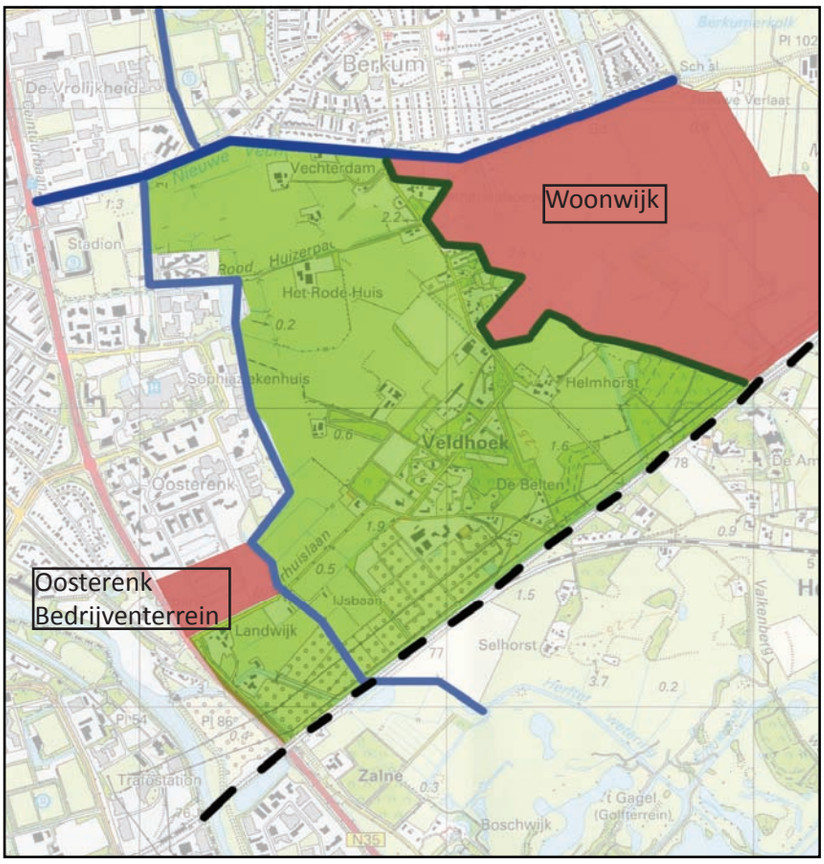

F ig. 2.11 De bouw van het bedrijventerrein en de woonwijk vergroten de druk op het gebied.

Fig. 2.14 In Herfte staan veel statige boerderijen.

2. Het Landschap

2.4 Concept

Om Herfte te beschermen tegen de oprukkende bebouwing aan de west en oostzijde worden de grenzen versterkt.
De westerveldse Aa wordt verbreed en krijgt een brede natuurlijke zone aan een of beide kanten.

Lanen en bospercelen aan de oostzijde wordt verstrekt door de aanplant van nieuwe bomen.

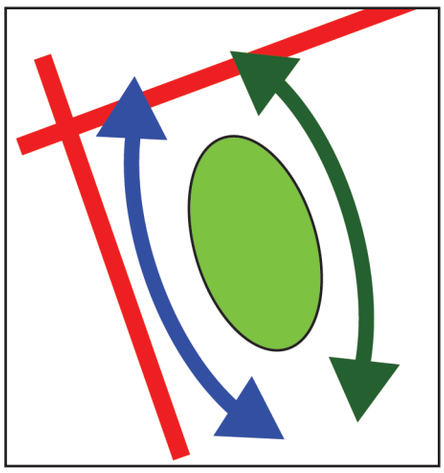

F ig. 2.15 De grenzen van het gebied worden versterkt.

De versterkte grens aan de oostzijde vertakt zich in de nieuwe wijk, waardoor er routes vanuit de wijk naar het buitengebied ontstaan. De vertakkingen vormen nieuwe onderdelen van de groenstructuur.

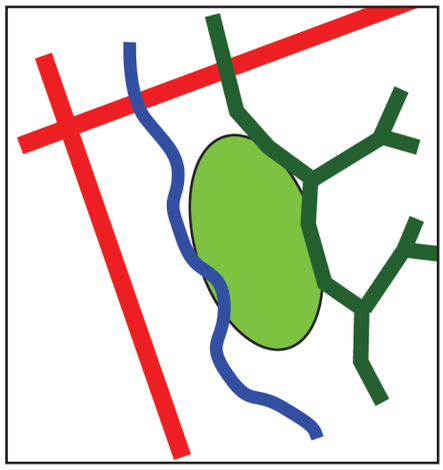

Fig. 2.16 De groene grens vertakt zich in de nieuwe woonwijk.

In de versterkte grenzen kunnen nieuwe functies worden openomen. Langs de Westerveldse Aa komt een park dat als uitloopgebied voor de kantoren en zorginstellingen in de oosterenk zal fungeren.

In de boszone worden nieuwe buitenplaatsen gesitueerd.

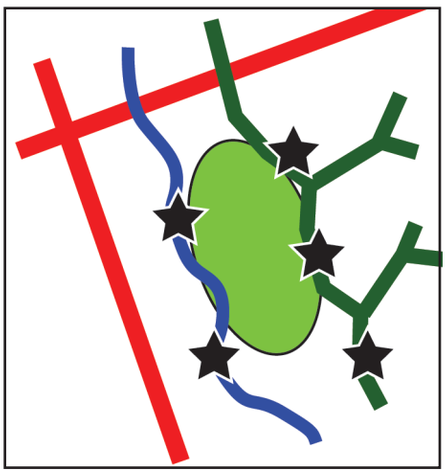

Fig. 2.17 De versterkte grenzen dragen nieuwe functies.

De Streek

3. De Streek

3.1 Masterplan

Fi Fig. 3.1 Het masterplan. Een A3-kaart van het masterplan is achterin dit rapport te vinden.

3. De Streek

Door het verbreden van de Westerveldse Aa en het aanplanten van nieuwe bos aan de oostzijde van het gebied worden de grenzen versterkt.

De parken die aansluiten op de nieuwe buitenplaatsen steken in de nieuwe woonwijk en vormen zo uitbreidingen van de groenstructuur. Ze dragen de recreatieve routes die de wijk met het buitengebied verbindt.
De nieuwe recreatieve route langs de westerveldse Aa sluit in het noorden aan op het vegtlusterbos en in het zuiden op het park de wezelanden.

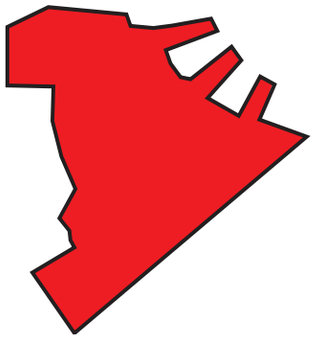

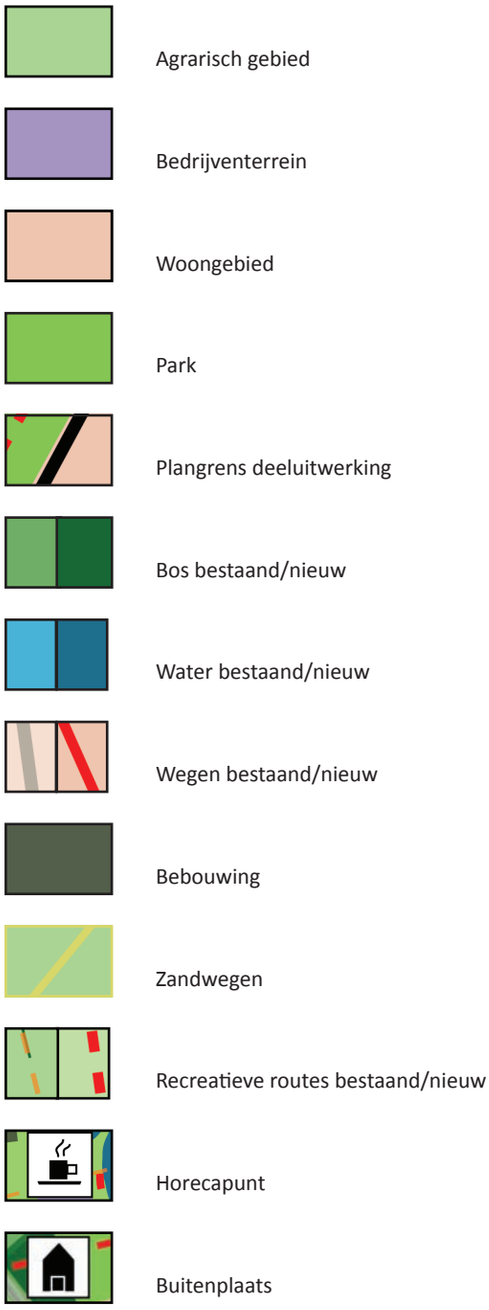

Fig. 3.2 Legenda

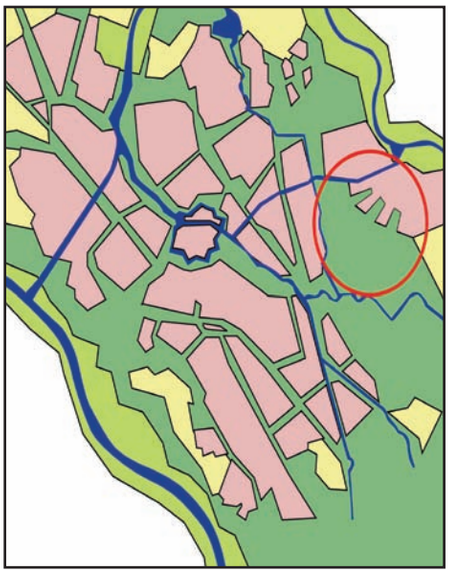

Fig. 3.3 De parken zijn een uitbreiding van de groenstructuur.

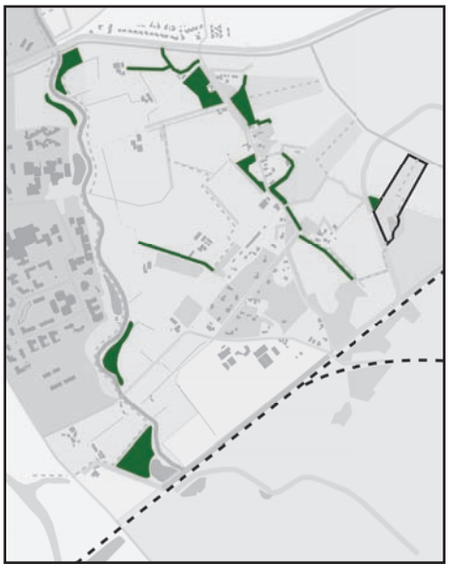

Fig. 3.4 De aanplant van nieuw bos versterkt de grenzen.

3. De Streek

Gestreefd wordt naar het behoud van de landschappelijke kwaliteiten in het gehele plangebied en de verhoging van de beleving ervan.
Het nieuwe padenstelsel is zo gesitueerd dat de kleine hoogteverschillen, de knotwilgen, de meidoornhagen en staige lanen optimaal worden beleefd.
Om het landelijke karakter van het gebied verder te versterken worden de lange, extensief gebruikte, 'oprijlanen' naar de aanwezige boerderijen en huizen vervangen door zandwegen.

Beleid:
Om het beeld te kunnen behouden en te kunnen onderhouden is het belangrijk dat er agrarische bedrijvigheid in het gebied blijft bestaan.
De gemeente Zwolle kan de aanwezige landbouwgronden opkopen en tegen een relatief lage kostprijs (opniew) aanbieden aan de nog in bedrijf zijnde boer aan het roodhuizerpad.
In ruil voor de lage grondprijs dient de boer de nieuwe paden en bijbehorende bloemrijke bermen toe te staan en te onderhouden.
Bovendien zal hij verantwoordelijk zijn voor het ecologische maaibeheer dat langs de Westerveldse Aa zal moeten worden toegepast. (fig. 3.6)

Het gebied is grofweg in drieen te delen. De natuurlijke parkzone langs de beek de Westerveldse Aa, de weiden van de agrarische zone en de bosrijke rivierduinen.
De delen worden hierna afzondelijk behandeld.

Fig. 3.5 Nieuwe recreatieve routes verbinden wijk en buitengebied.

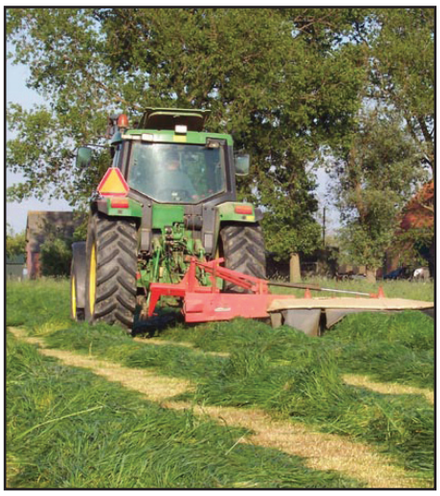

Fig. 3.6 De boer is verantwoordelijk voor het onderhoud van de paden.

3. De Streek

3.2 De Beek

De westerveldse Aa verbindt het Zwarte water met de whijtemer plassen ten zuiden van het plangebied. Op historische kaarten is te zien dat de beek al minstens 200 jaar op ongeveer dezelfde plek stroomt. De bodemkaart laat dan ook klei-afzettingen zien in de directe omgeving van de huidige loop.

De beek is in de loop van de tijd echter rechtgetrokken en heeft veel van haar landschappelijke en ecologische kwaliteiten verloren.
De ruimte die de beek heeft ter hoogte van het plangebied en het noordelijker gelegen vegtlusterbos biedt echter mogelijkheden tot het opnieuw laten meanderen van de beek. Het aanleggen van gloeiende oevers met ruimte voor ecologisch beheerde rietkragen en de nabijheid van poelen, levert voor flora en fauna een aantrekkelijke verblijfplaats en migratieroute op.

Het park de Aa-landen aan de noordelijke loop van de westerveldse Aa heeft reeds deze uitstraling (fig.3.7/3.8)

Deze ingrepen vergroten de aantrekkelijkheid van het park dat langs de volledige lengte van het bedrijventerrein wordt aangelegd.
Het park dient als uitloopgebied voor de mensen in de kantoren en zorginstellingen. Op de plek waar de recreatieve routes het agrarische gebied inlopen wordt een horecapunt gerealiseerd.

Belangrijkste ingrepen:
- Verbreden en waar mogelijk laten meaderen van de beek
- Ontwikkelen elzebroekbos
- Aanleg parkzone met padenstelsel
- Graven poelen
- Ontwikkelen horecapunt.

Fig. 3.7 De beek krijgt een natuurlijke uitstraling.

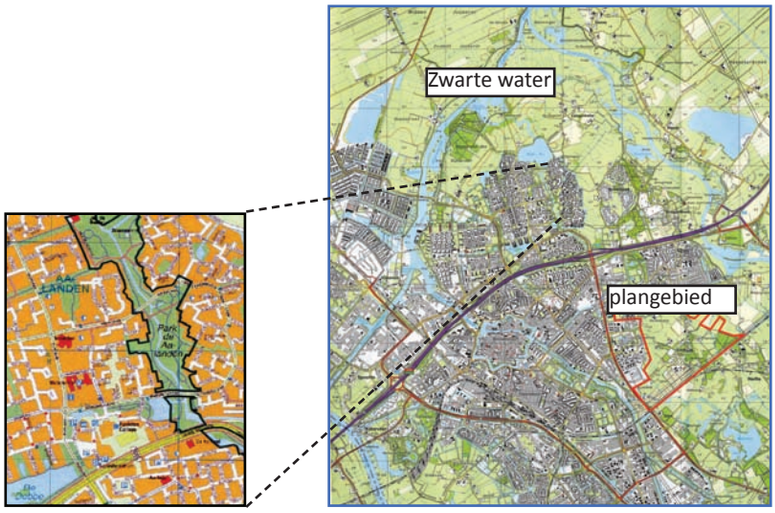

Fig. 3.8 De ruimte naast de Westerveldse Aa is ter hoogte van de Aa-landen als natuurlijk park vormgegeven.

3. De Streek

3.3 De Weiden

Al lange tijd wordt er geboerd op de weiden tussen de rivierduinen en de westerveldse Aa. Het gebied is aantrekkelijk door tal van landschappelijke elementen als kleine hoogteverschillen, rijen knotwilgen, lanen meidoornhagen en oude boerderijen.

Met het toenemen van de recreatieve druk op het gebied dienen deze elementen voor meer mensen beleefbaar te worden.
Het uitbreiden van de fiets- en wandelpaden is daarvoor de aangewezen methode. Tegelijkertijd moet de het agrarische karakter en dus de agrarische bedrijvigheid blijven bestaan.

De aanwezige wegen in het gebied worden vervangen door zandwegen. Daar waar dit te veel overlast door stuiven oplevert kan het zand worden gemend met een bitumenmengsel als Stabicol.

Fig. 3.9. zandwegen worden geherintroduceerd.

De boer is verantwoordelijk voor het onderhoud van paden en ecologische bermen. In overleg met de gemeente wordt hiervoor een programma opgesteld.

Belangrijkste Ingrepen:
- Terugbrengen zandwegen en versterken met laanbeplanting.
- Meidoornhagen herstellen en terugbregen.
- Aanleg wandelpad door de weilanden.

Fig. 3.10 Tussen de weilanden wordt een wandelpad aangelegd.

Fig. 3.11 Het ecologische maaibeheer van de boer levert een rijke soortenmenging op.

3. De Streek

3.4 De Bosssen

Deze zone draagt een balangrijke oude (auto)route door het gebied die voert over de hoger gelegen rivierduinen. De veiligheid die deze hoogte bood tegen het water heeft geresulteerd in de bouw van boerderijen en buitenhuizen in de zone. De nieuw te realiseren buitenplaatsen worden ook in deze zone opgenomen.

Het versterken van deze zone gebeurd vooral door het planten van nieuwe bomen. (het gebied is aangewezen als bosuitbreidingsgebied door de gemeente zwolle). De hogere rivierduinen worden zoveel mogelijk bebost en onderling verbonden door lanen.
Waar mogelijk worden deze lanen uitgevoerd in dubbele bomenrijen met onderbeplanting als hulst, elderse roos en egelantier en een bodembedekker op de grond. Op deze manier wordt ook bij een relatief smal profiel toch een bosachtige sfeer gecreerd. (fig. 3.12)
Op de plekken waar de nieuwe woonwijk de erven van bestaande boerderijen en woonhuizen raakt worden eveneens dubbele bomenrijen aangeplant.

Fig. 3.12 De dubbele bomenrij met onderbeplanting zorgt zelfs in de winter voor een bosachtige sfeer.

Belangrijkste Ingrepen:
- Herintroductie zandwegen.
- Bosaanplant op de rivierduinen terugbrengen.
- Dubbele bomenrijen met onderbeplanting.(gelaagd)
- Meidoornhagen herstellen en terugbrengen.

Fig. 3.13 De bosuitbreidingen langs de kuyerhuislaan versterken de bosachtige sfeer in de zone.

Het Park

4. Het Park

4.1 Deeluitwerking

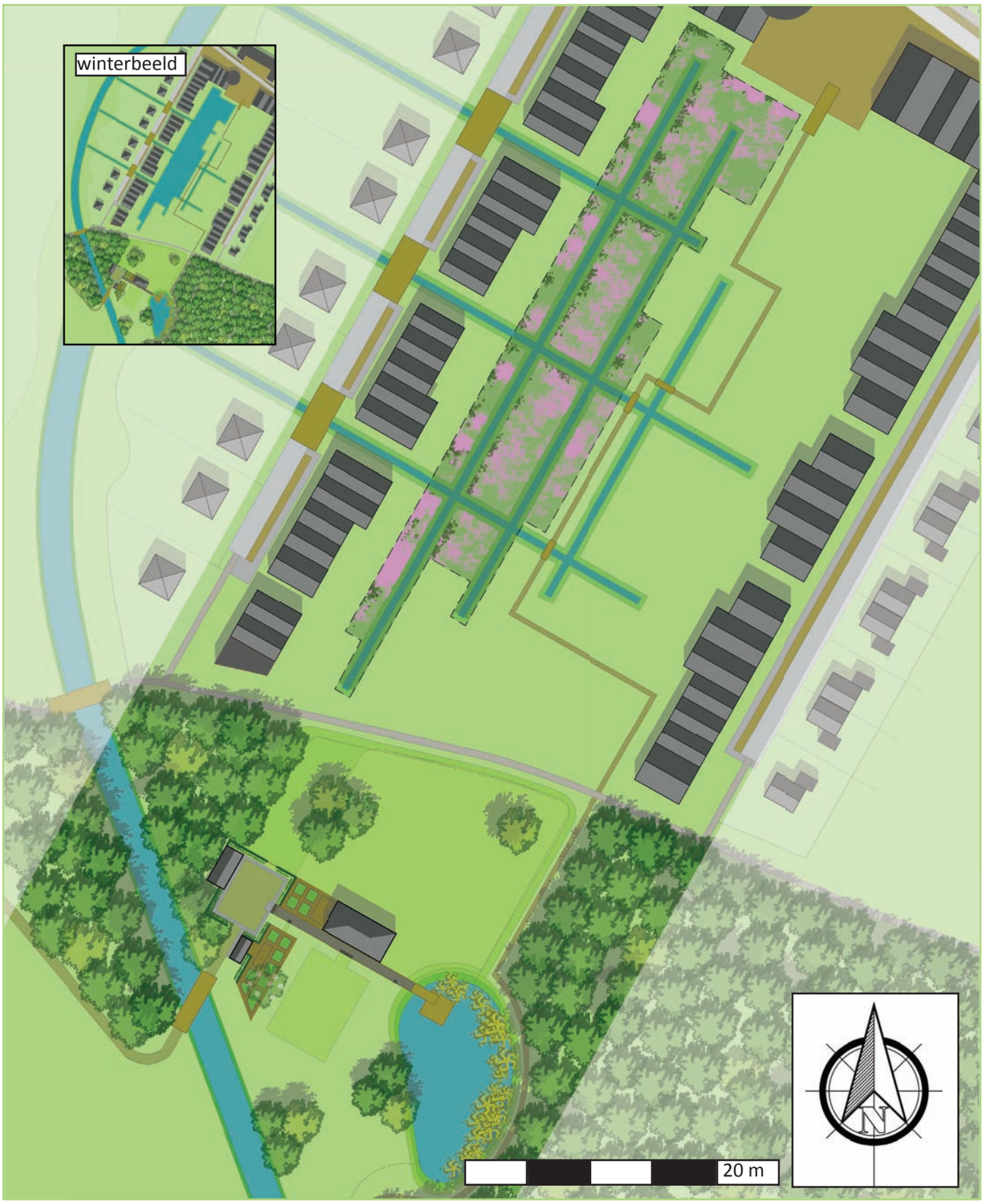

Fig. 4.1 Deeluitwerking Park. Een A3-kaart van het park met een schaal van 1:1000 is achterin dit rapport te vinden.

4. Het Park

Het nieuw te realiseren park ligt op de overgang van twee landschappen.
De nieuwe woonwijk komt in een landschap dat het maten-en vlieren-landschap wordt genoemd.(natte graslanden en hooilanden). Dit van oorsprong natte gebied was niet geschikt voor bebouwing of akkerbouw. Een regelmatig natte situatie met daarom een uitgebreid patroon van sloten is het meest kenmerkende element uit dit landschap.

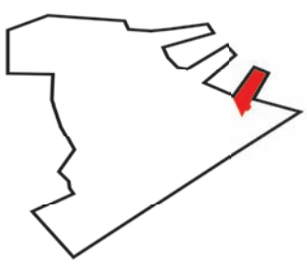

Fig. 4.2 Legenda

De buitenplaats ligt op de rand van het kampenlandschap.
Dit landschp ligt op de hoger gelegen rivierduinen en was een veilige plek om te bouwen. Bospercelen, hoogteverschillen en de mogelijkheid tot het verbouwen van akkerbouwgewassen zijn kenmerkend voor dit landschap.

Vanuit het nieuwe park zijn beide werelden te beleven.
De sfeer van beide afzondelijke landschappen is versterkt door bewust te werken met de meest kenmerkende elementen van deze landschappen:

Park:
- Slotenpatroon
- Bloemrijk grasland
- Een wisselend waterpeil

Buitenplaats:
- Hoogteverschillen
- Bospercelen en boomgroepen
- Akkerbouw

4. Het Park

4.1 Deeluitwerking

Het park wordt, op een enkel wandelpad na, ontoegankelijk.
De aantrekkelijkheid van het park bestaat vooral uit de wisselende bloemendeken die na verloop van tijd kan worden verwacht.
Daarnaast biedt het hoge waterpeil in de winter een ander beeld dan zomers, waardoor de dynamiek van de seizoenen wordt beleeft.

De natuurlijke uitstraling van het grasland wordt doorgevoerd in de keuze van de materialen. De burggetjes worden uitgevoerd in een simpele houten constructie en de paden worden uitgevoerd in halfverharding. (Fig. 4.5)

Het wandelpad voert langs de buitenplaats naar het kampenlandschap en het daarachter gelegen agrarische gebied. De bestaande fietroute, die op de grens van beide landschappen loopt is ondedeel van het bekende 'rondje Zwolle'. (Fig. 4.4)

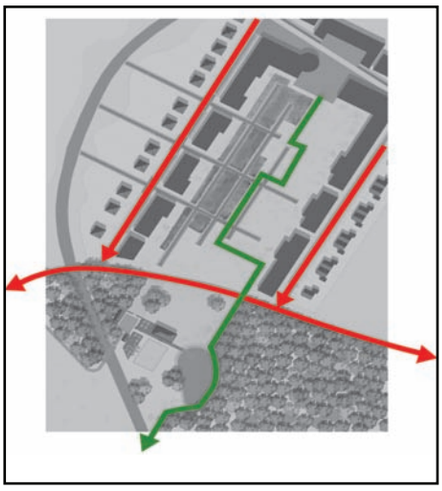

Fig. 4.4 De fietspaden sluiten aan op het rondje Zwolle. Het wandelpad voert langs de buitenplaats door het kampenandschap.

Fig. 4.5 De natuurlijke uitstraling komt terug in de gekozen materialen.

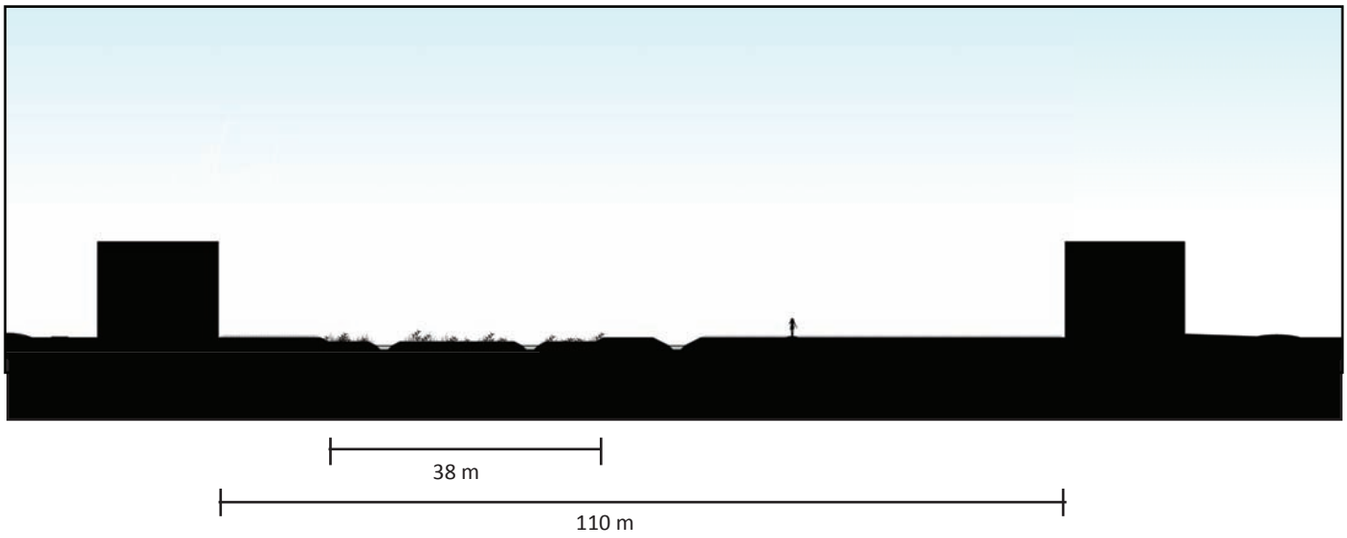

Fig. 4.6 Doornsede A-A'. In de ruimte tussen de huizen is enkel nat en droog grasland en geen hogere beplanting aanwezig.

4. Het Park

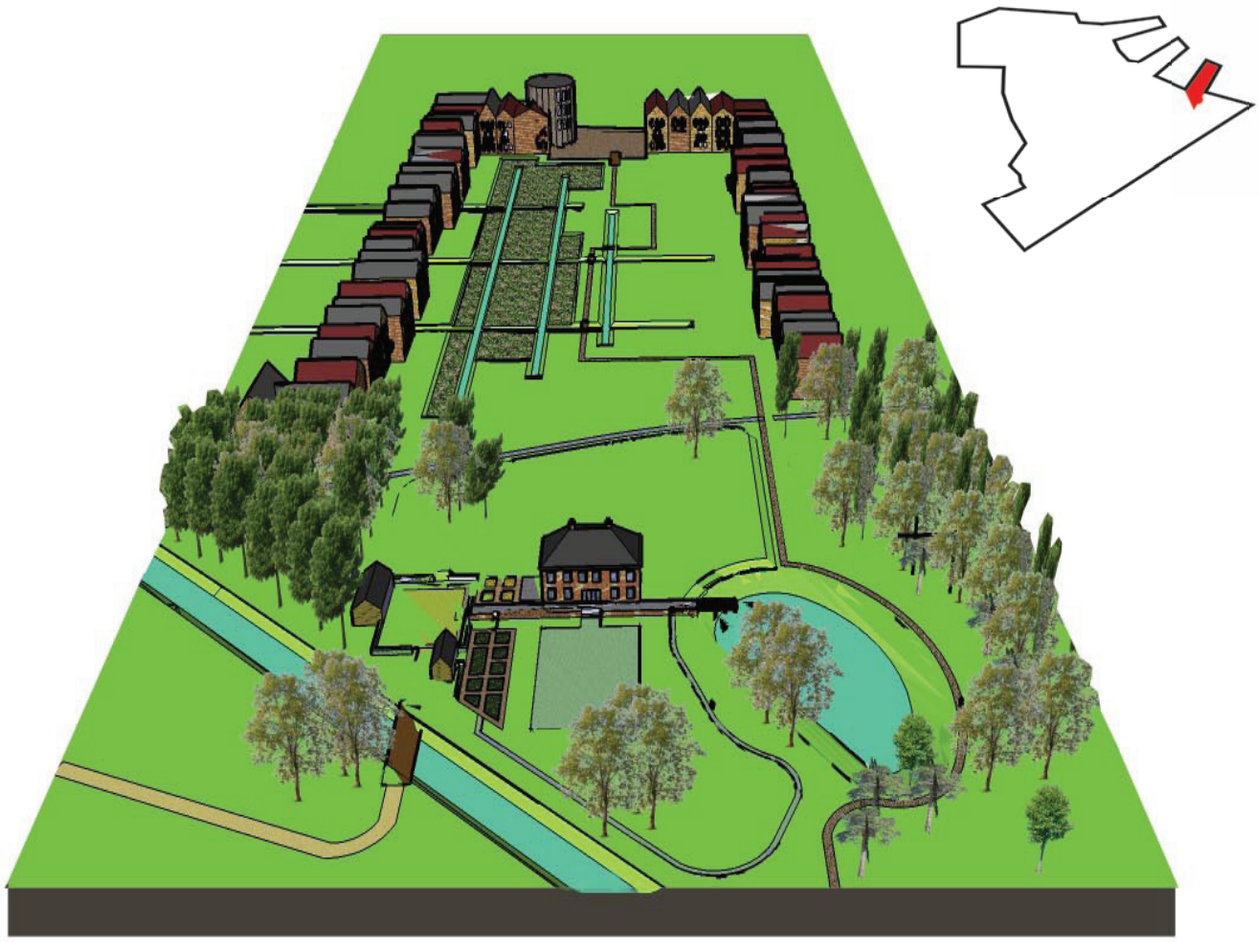

Fig. 4.7 Driedimensionale weergave van het park en de buitenplaats.

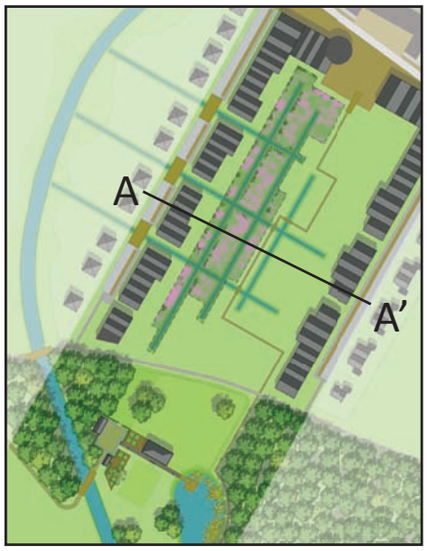

4. Het Park

4.2 De Hooilanden

Het park laat het karakter van de natte graslanden en hooilanden zien dat tot de bouw van de nieuwe woonwijk het beeld van de omgeving-domineerde.
Aftakkingen van de Marswetering zijn verbonden met de sloten in het park, waardoor het mogelijk is bij hoge waterstanden in de winter een deel van het park onder water te laten lopen.
Het kleine hoogteverschil van ca. 30 cm tussen het het lager gelegen, natte deel van het park en de drogere delen zorgt voor een variatie in te verwachten bloemrijke vegetatie.

Op de lage natte delen kan nat soortenrijk grasland ontstaan. Door het in de winter laten overstromen kunnen soorten uit het dotterbloem-hooiland verschijnen.

Enkele van de te verwachten soorten zijn onder andere:
- De Dotterbloem (fig. 4.8)
- Echte valeriaan (Fig. 4.9)
- Koekoeksbloemen (fig. 4.10)

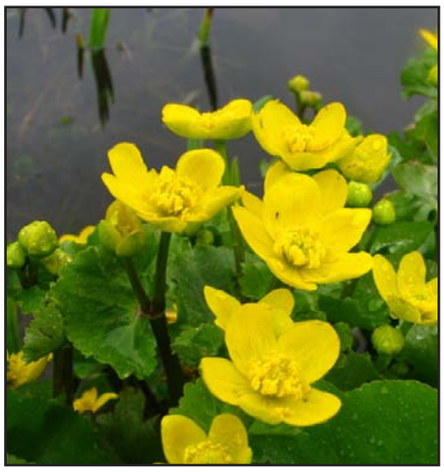

F ig. 4.8 Dotterbloem

Fig. 4.9 Echte valeriaan

Fig. 4.11 Op de nattere delen ontstaat Dotterbloemgrasland

Fig. 4.10 Koekoeksbloem

4. Het Park

Op de iets hogere delen zullen zich vooral soorten uit het Struisgras-grasland vestigen.

Enkele van de te verwachten soorten zijn:
- Gewoon struisgras
- Rood zwenkgras
- Paashaver
- schapezuring

Omdat de ondergrond uit zand bestaat zullen de nutrienten achtergebleven door bemesting na enkele jaren uitspoelen. Er kunnen in deze regio dan took bloemen als Zandhoornbloem, wilde thijm (Fig. 4.12), muizenoor en Grasklokje (Fig. 4.13) verschijnen.

Het beheer van zowel nat als droog grasland bestaat uit het jaarlijks maaien. De eerste jaren zullen storingssoorten als distels selectief moeten worden weggemaaid.

Fig. 4.12 Wilde thijm kan na enige jaren worden verwacht.

Fig. 4.14 Op de drogere delen zal struisgras-grasland ontstaan

Fig. 4.13 Grasklokje, een soort voor de drogere schrale gronden

De Buitenplaats

5. De buitenplaats

5.1 Het Ontwerp

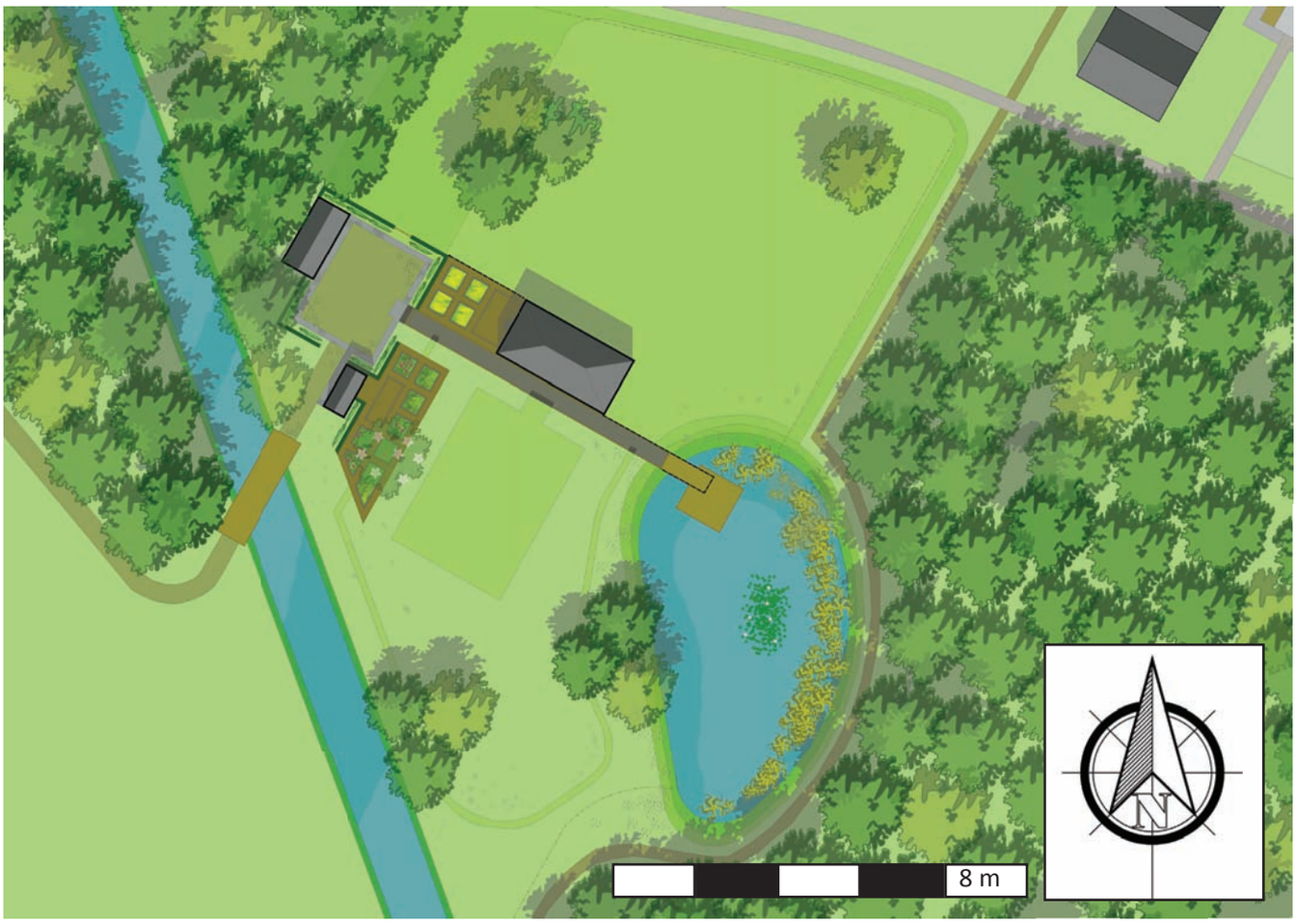

Fg. 5.1 Plattegrond Butenplaats. Een A3 kaart van de buitenplaats met een schaal van 1:500 is achterin dit rapport te vinden.

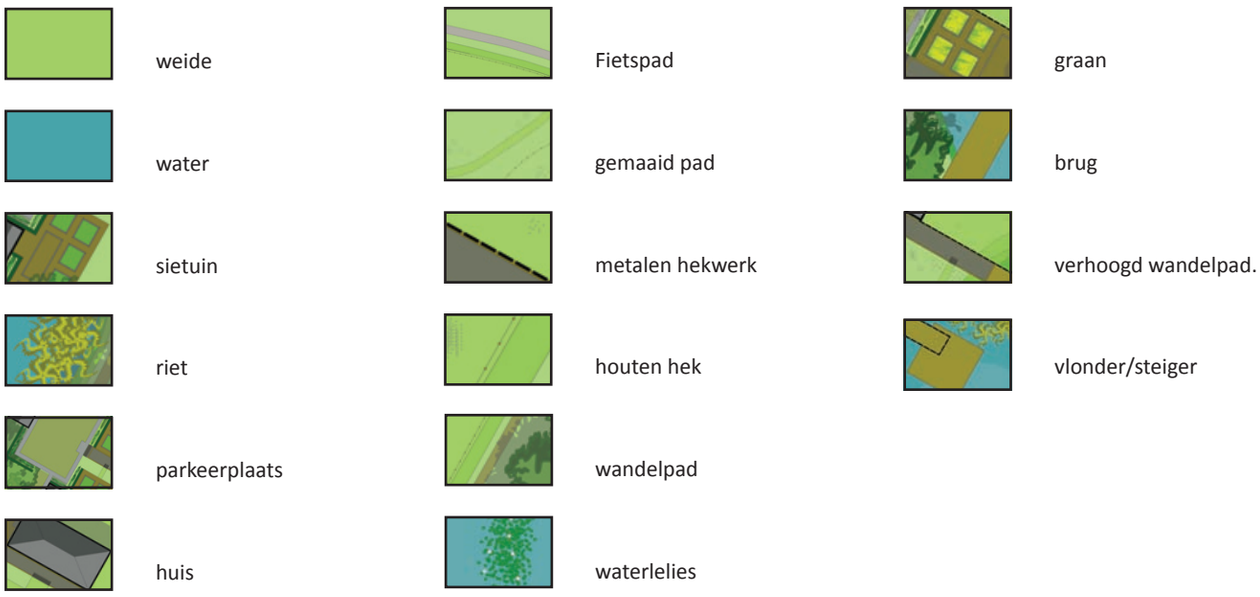

Fig. 5.2 Legenda

5. De buitenplaats

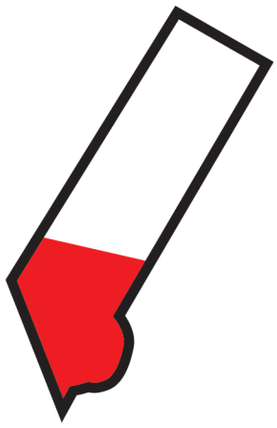

Bij de ontwikkeling van deze buitenplaats is uitgegaan van het beleid dat de gemeente zwolle hanteert bij het realiseren van buitenplaatsen. Dit betekent dat een potentiele koper ook betaald voor de aankoop en aanleg van een bepaalde oppervlakte nieuw te ontwikkelen natuur.
In dit geval betreft dit het park dat aansluitend aan de buitenplaats zal worden gerealiseerd.

Bij het ontwerpen van de buitenplaats is als potentiele koper uitgegaan van een vermogend jong gezin met kinderen die trots zijn op wat ze hebben bereikt in hun leven.
De buitenplaats mag daarom best op een prominente plek worden gesitueerd, goed zichtbaar voor iedereen.

De keuze voor de plaatsing van het buitenhuis is daarom gekozen aan de rand van het kampenlandschap, daar waar vanoudsher grote landhuizen en boerderijen hebben gestaan.

Bij het ontwerpen is vooral gekeken naar de karakteristieke kenmerken van dit landschap. Het benadrukken van de hoogteverschillen en het plaatsen van nieuwe bospercelen en boomgroepen was daarom een belangrijk uitgangspunt.

De weide aan de noordzijde van het landhuis ligt een meter hoger dan het aangrenzende fietspad. Deze verhoging is al grotendeels aanwezig maar wordt verder aangevuld met het zand dat vrij komt bij het graven van de sloten in het park. Door de wal wordt de overgang van hooilanden naar rivierduinen extra sterk weergegeven.

Het hoogteverschil wordt in de tuin opgevangen door een keermuur, met pad, achter het huis, waardoor een stevige lijn ontstaat die haaks op de richting van het park staat.

Deze lijn is de ruggegraat van de tuin. Alle onderdelen van de tuin zijn hieraan opgehangen. In de volgende paragrafen worden de verschillende onderdelen een voor een behandeld.

5. De Buitenplaats

5.2 Doorsnedes

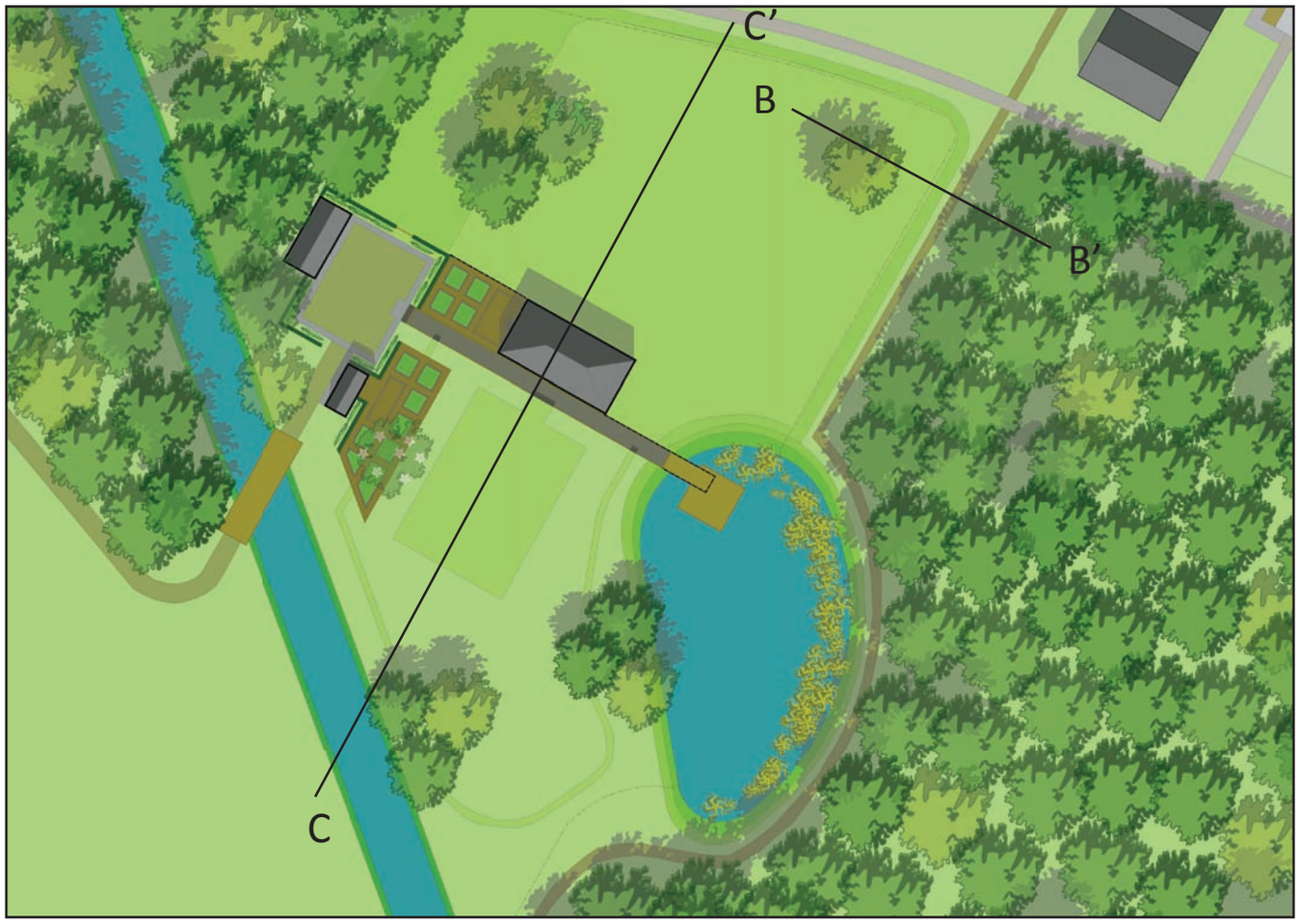

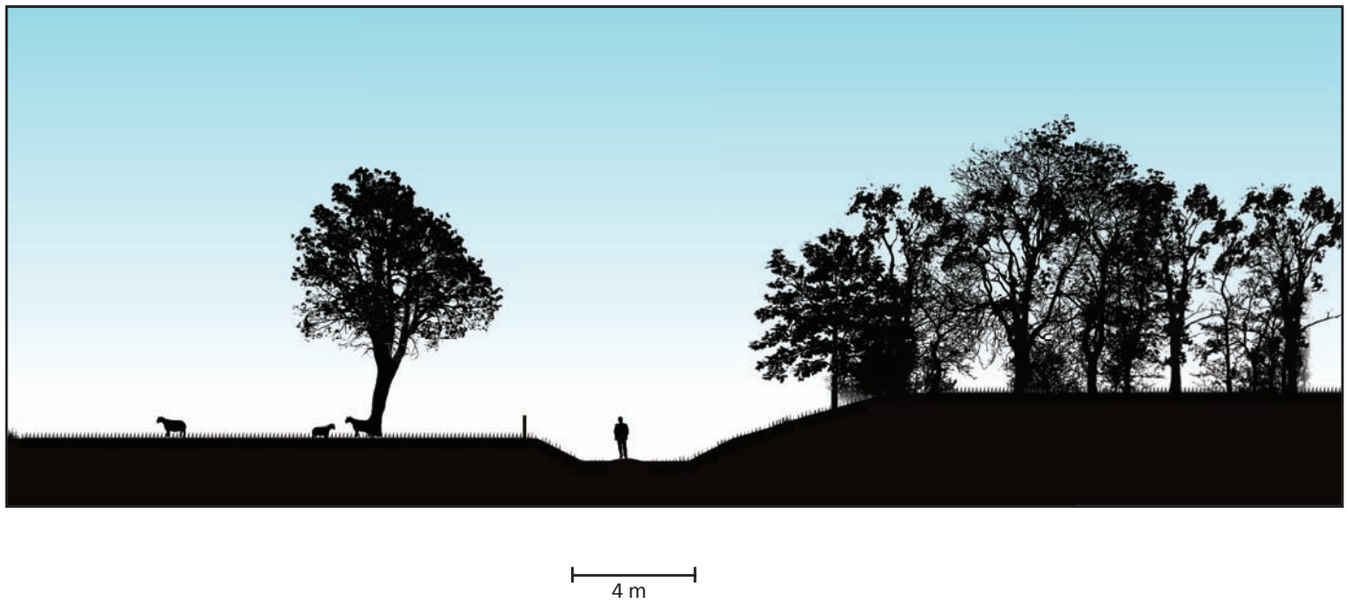

Fig. 5.3 Doorsnede B-B'. Door het smalle profiel van het wandelapd worden de hoogteverschillen beter beleeft.

5. De Buitenplaats

De hoogteverschillen in het gebied zijn kenmerkend. De overgang tussen hooiland en kampenlandschap wordt extra aangezet om die overgang te benadrukken.

Met name als het wandelpad wordt gevolgd zal de veandering goed waarneembaar zijn. De openheid van het ruime park wordt verwisseld voor een nauwe doorgang met hoog opgaande bomen.(fig. 5.2)

Op doorsnede 5.3 is goed te zien hoe het hoogteverschil aan de achterzijde van het huis wordt opgevangen door de keermuur.

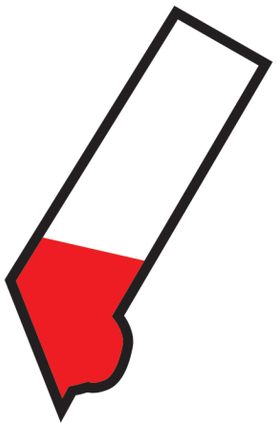

Fig. 5.4 Doorsnede C-C'. OP deze doorsnede is goed te zien hoe het hoogteverschil is opgevangen door de keermuur achter het huis.

5. De Buitenplaats

5.3 De hal

Functie:
De parkeerplaats is de 'hal' van de tuin. De plaats vanwaar de dragende lijn van de tuin wordt betreden. Ze herbergt eveneens de schuren voor gereedschap en de auto's en eventuele stallen.

Sfeer:
De sfeer is ingetogen. Door de hagen en leibomen rondom is het een besloten ruimte die nog weinig van de tuin prijsgeeft.

beplanting:
De beplanting is gekozen om haar begeleidende en begrenzende vermogen. Ze vormt de wanden van de ruimte. Er is gewerkt met vormvaste en groenblijvende soorten, die de ruimte gedurende het jaar een stabiel beeld geven.

Haag: Taxus baccata
Leibomen: Tillia europea 'Pallida'

Het aansluitende nieuwe bos krijgt de samenstelling die de gemeente Zwolle hanteert bij de aanleg van nieuwe buitenplaatsen zoals bij het Zwolse buiten aan de zuidzijde van de provincie zwolle. De bomen laag zal bestaan uit soorten als eik, beuk, linde, es en kastanje. De stuiklaag uit hulst, egelantier, gelderse roos, krent en hazelaar. Op de bodem komen typische stinzeplanten als sneeuwklokje, bosanemoon, boshyacint en salomonszegel.

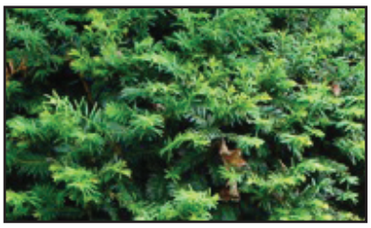

Fig. 5.5 Taxus baccata

Fig. 5.6 Tillia europea Pallida

Fig. 5.7 Referentie bosaanplant

Fig. 5.8 Sfeerbeeld van de parkeerplaats, de 'hal' van de tuin.

5. De buitenplaats

Materialen:
De gekozen materialen dragen bij aan het besloten karakter van de ruimte. De oprit en parkeerruimte bestaan uit zand dat is verstevigd met bitumen, zodat stuiven en kuilen wordt voorkomen terwijl de landelijke uitstraling blijft.
Rondom de parkeerplaats ligt een pad van granietkeitjes die de schuren goed bereikbaar maakt en de omkadering van de ruimte versterkt.

De schuren worden opgetrokken uit hout zodat ze bij het landelijke agrarische karakter van de omgeving passen.

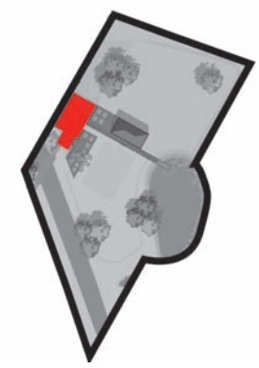

Beheer:
Het beheer bestaat voornamelijk uit het 2 keer per jaar snoeien van de hagen en het maaien van het gras onder de leibomen.

Fig. 5.9 granietkeitjes

Fig. 5.10 Referentie schuur

Fig. 5.11 Stabicol vermengd met zand.

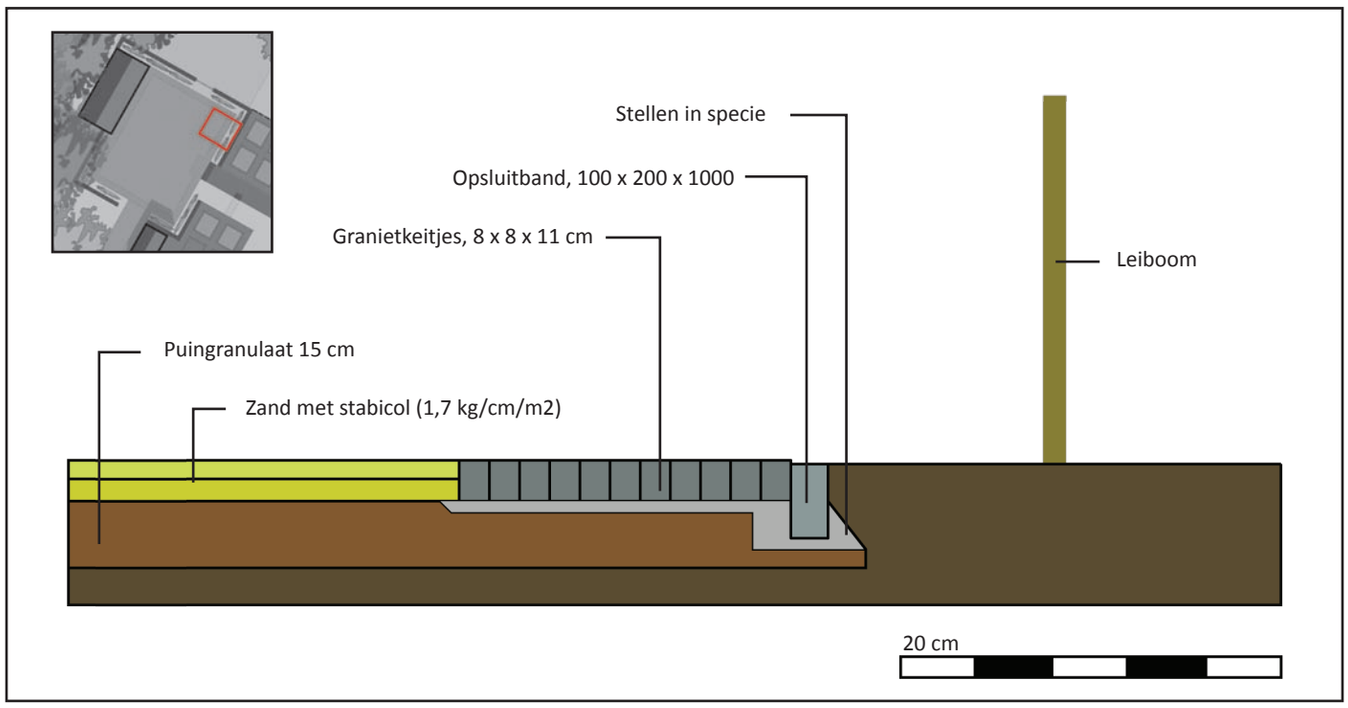

Fig. 5. 12 Technisch doorsnede van de parkeerplaats, het pad van granietkeitjes en het plantvak voor de leibomen.

5. De Buitenplaats

5.4 De entree

Functie:
De entree tot het huis is hier gesitueerd.

Sfeer:
De sfeer is overweldigend en imponerend. De ruimte biedt ruim zicht op het huis, de tuin en het landschap. door de verhoging en het metalen hek lijkt het alsof je op een bordes staat.

beplanting:
Op de hogere delen van het kampenlandschap werden van oudsher de akkerbouwgewassen verbouwd. Door gerst te planten op het hoogste deel van de buitenplaats wordt een link naar vroeger gelegd. Aan de randen van de vakken kunnen akkerbloemen worden gezaaid.
De strakke vakken ondersteunen het monumentale karakter van de ruimte.

Fig. 5.14 Gerst

Fig. 5.15 Akkerbloemen

Fig. 5.13 Sfeerbeeld van de entree. De ruimte bied zicht op de tuin en het landschap.

5. De Buitenplaats

Materialen:
De keermuur is opgetrokken in dezelfde metselsteen als het huis
De vakken met graan worden omkaderd door donker natuursteen. Het pad en het vlak voor de voordeur worden uitgevoerd in grote grijsblauwe natuursteen tegels. Daartussen wordt een waalformaat rode straatsteen toegepast.
Het hekwerk wordt uitgevoerd in zwart metaal.

Beheer:
Het jaarlijks zaaien en oogsten van het graan.

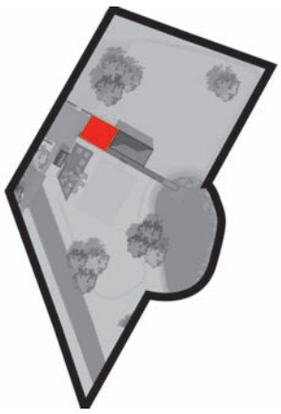

Fig. 5.16 natuursteen tegel Black Beauty

Fig. 5.17 waalformaat rode klinker

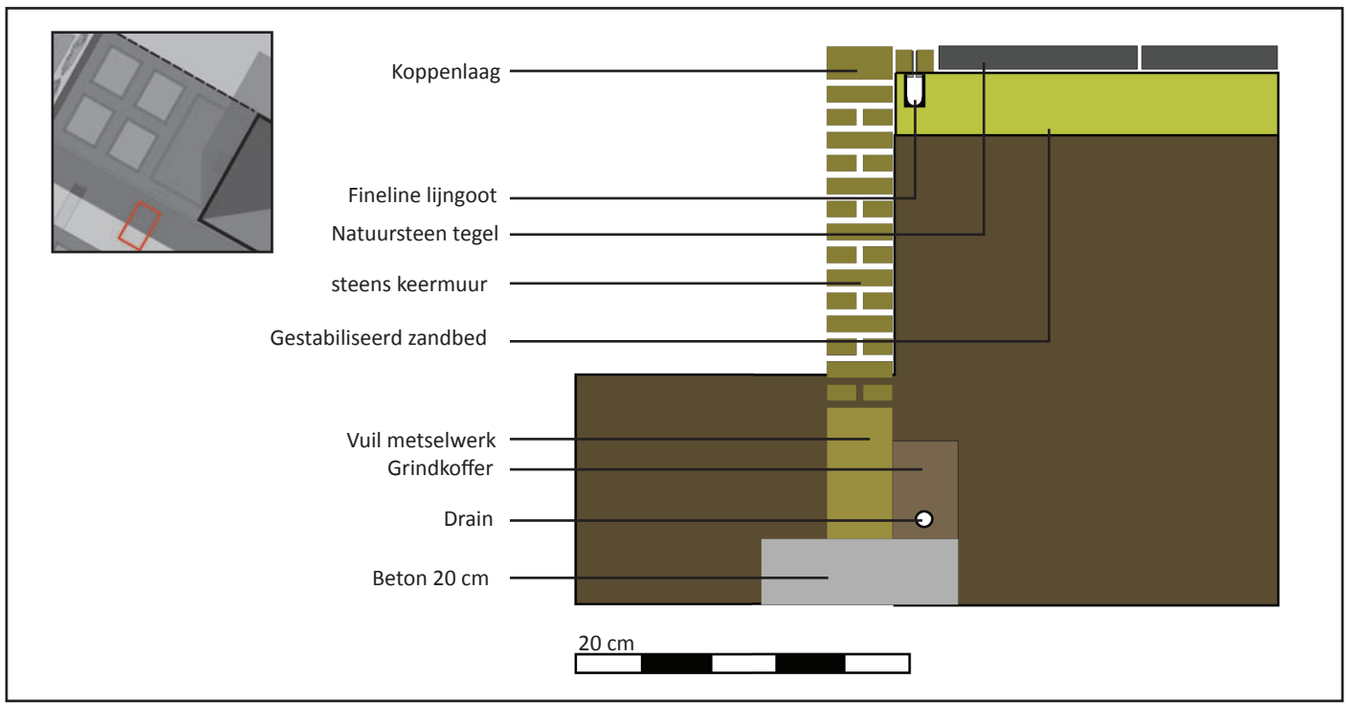

Fig. 5. 18 Technisch doorsnede van de keermuur.

5. De Buitenplaats

5.5 De Siertuin

Functie:
Verblijven en wandelen. Er is een terras met aansluitend een tuinhuis in deze ruimte opgenomen.
De lijn van de siertuin begeleid je blik het landschap in.

Sfeer:
Uitbundig.

beplanting:
Er wordt een rijke soortenmenging toegepast die het hele jaar door een gevarieerd beeld geeft. Er worden soorten gekozen met veel verschillende texturen, structuren, bloeiwijzen en kleuren.
De borders van Piet oudolf zijn voor deze siertuin een goede referentie.

Aan het einde van de sietuin wordt een magnolia geplant.

Fig. 5.19 de tuin van Piet oudolf

Fig. 4.20 de borders krijgen een rijke soortenmenging.

Fig. 5.21 Sfeerbeeld van de siertuin.

5. De Buitenplaats

Materialen:
De materialen in de ruimte zijn dezelfde als die bij de entree. De natuursteen kaders komen terug om de plantvakken en de waalformaatklinker is gebruikt om de paden mee te maken.

Beheer:
Het beheer van deze plek zal intensief zijn. Zeker de eerste jaren moet er veel worden gewied om het onkruid te verwijderen. Maar ook als de plantenborders zijn dichtgegroeid vraagt deze bloemrijke border nog veel aandacht.

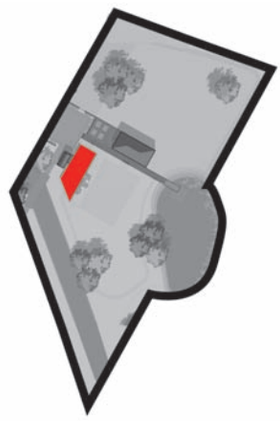

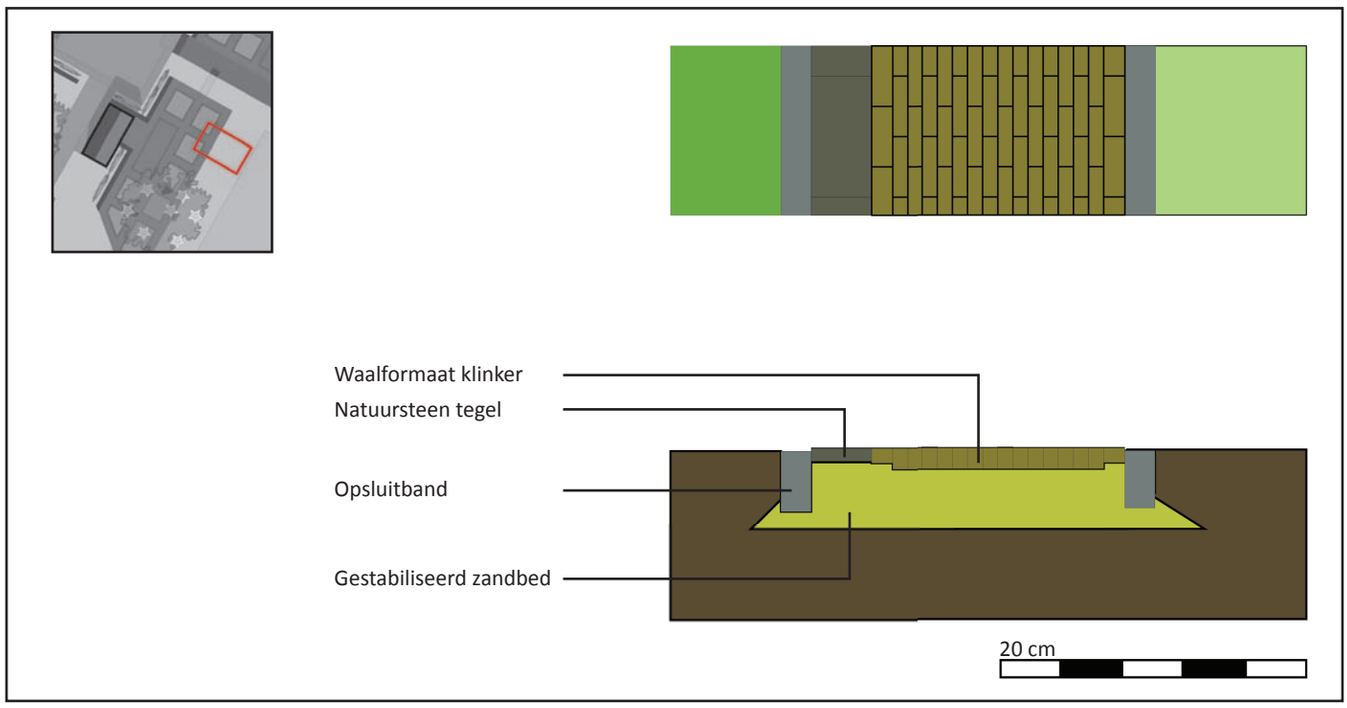

Fig. 5. 22 Technisch doorsnede en bovenaanzicht van het pad in de siertuin.

5. De Buitenplaats

5.6 Het Gazon

Functie:
In het gazon is een pad uitgemaaid dat een rondgang langs de buitenranden van de tuin mogelijk maakt.

Sfeer:
Weids/ open, de indruk van een oneindige tuin wordt gewekt.
Het gazon loopt over in de achtergelegen weilanden.
De boomgroepen in het gazon zorgen voor wisselende beelden tijdens de wandeling over het pad.

beplanting:
Het grootste deel van de tuin bestaat uit hoger gras dat hooguit eens in de twee weken wordt gemaaid. in dit gras is een rechthoekig gazon uitgemaaid en een wandelpad.
De boomgroepen bestaan voornamelijk uit gebiedseigen soorten. De dominante soort is de eik.

Fig. 5.23 een uitgemaaid pad

Fig. 5.24 In de boomgroepen worden vooral eiken toegepast.

Fig. 5.25 Sfeerbeeld van het zicht over het grasveld.

5. De Buitenplaats

Materialen:
Op de hoeken van het rechthoekige grasveld zijn hoekstenen van natuursteen geplaatst.

Beheer:
Het beheer bestaat uit het wekelijks maaien van het strakke gazon en tweewekelijks van het hogere gras.

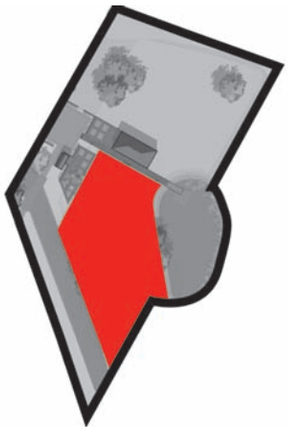

5. De Buitenplaats

5.7 De vijver

Functie:
De vijver ligt aan het einde van de lijn. De steiger biedt zicht op het water.
Vanaf de steiger kan mddels een houten trap, die nog nader moet worden gecontrueerd, een lager gelegen vlonder worden bereikt.

Sfeer:
De vlonder op waterniveau is grotendeels omsloten door riet, en daardoor een besloten, intieme plek.
Staande op de steiger wordt juist weidsheid en openheid ervaren

beplanting:
De vijver wordt aan de zijde van het openbare wandelpad grotendeel dichtgeplant met riet. Ook rond de vlonder komt veel riet te staan.
Waterlelies komen in het midden van de vijver.

Fig. 5.26 De vijver krijgt een brede rietzone

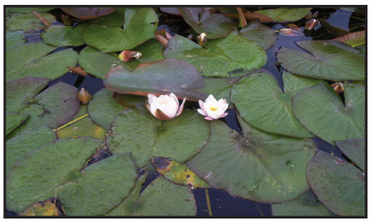

Fig. 5.27 De gewone witte waterlelie

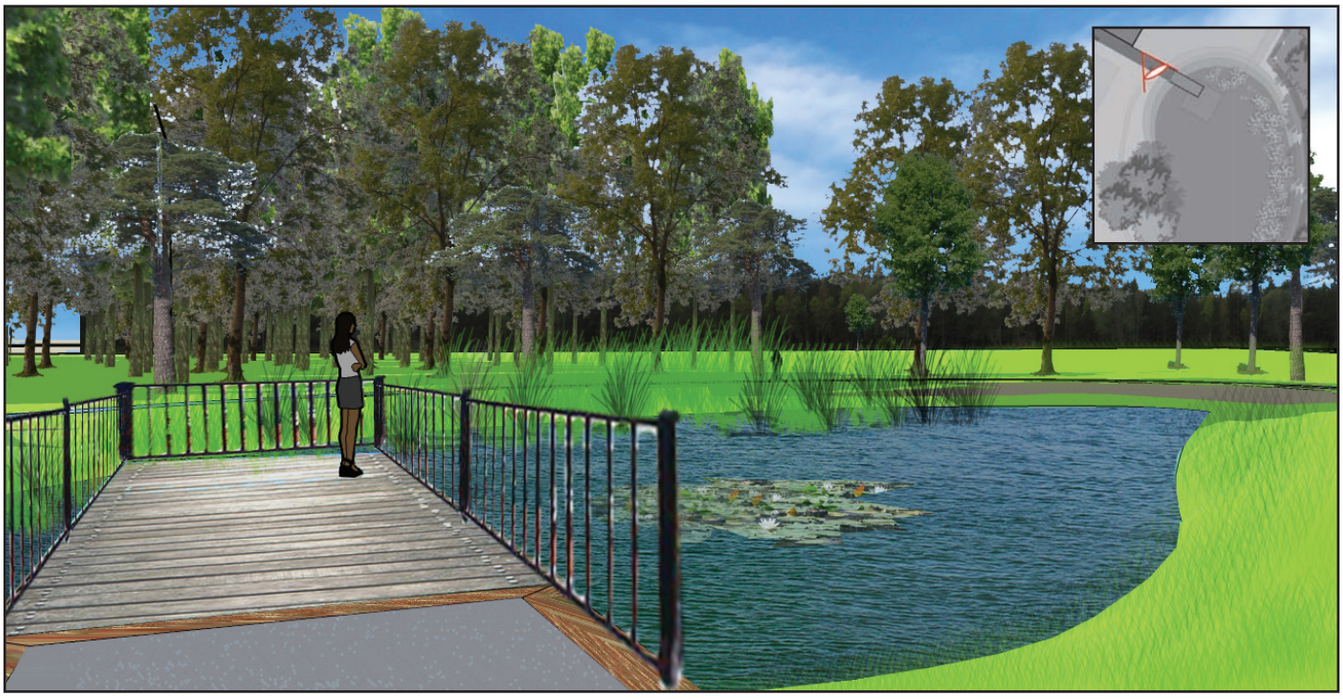

Fig. 5.25 Sfeerbeeld van de vijver.

5. De Buitenplaats

Materialen:
De steiger en vlonde bestaan uit huten dekdelen met dawarligger en palen. De keermuur wordt terhoogte van de vijver in dezelfde materialen uitgevoerd als alders aan de lijn

Beheer:
Het beheer bestaat uit het periodiek verwijderen van het riet en het maaien van de taluds.
Eens in de zoveel jaar kan blad uit de poel worden gebaggerd.

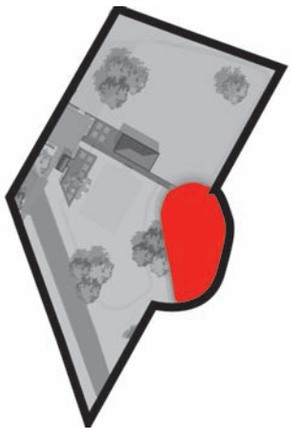

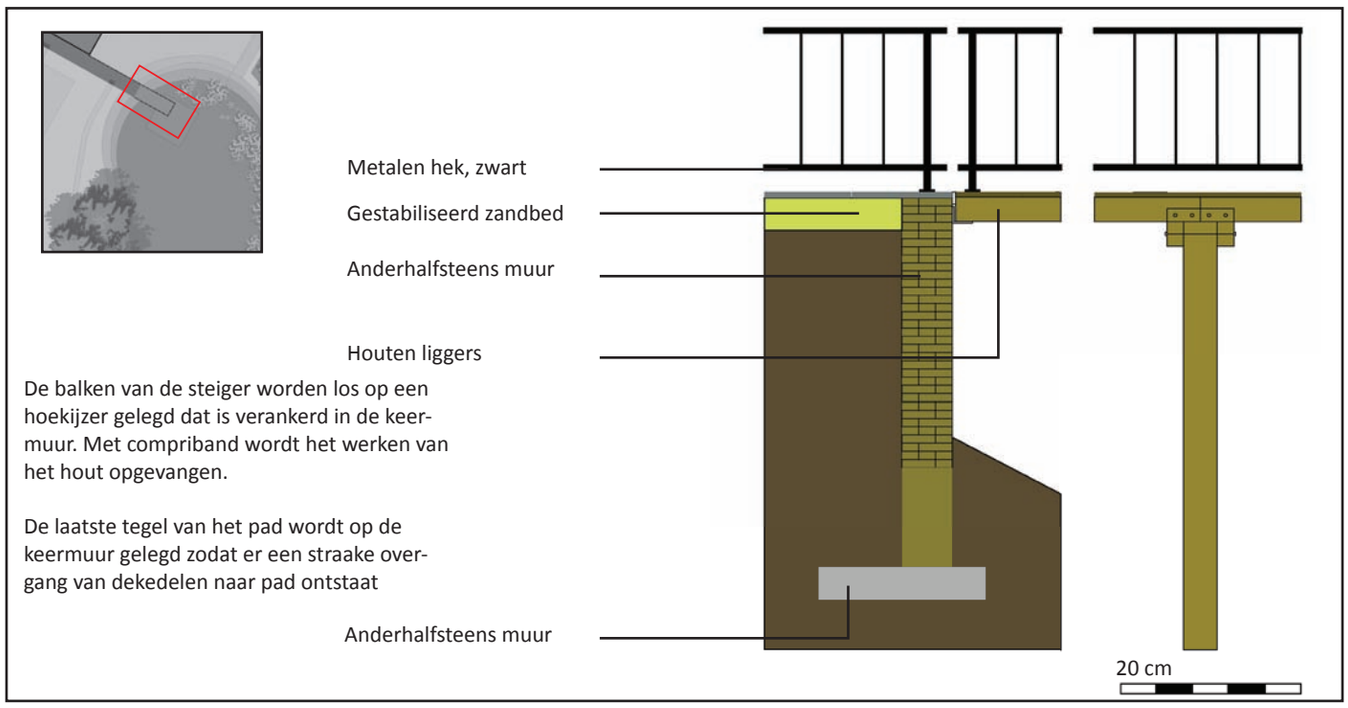

Fig. 5. 29 Technisch doorsnede van de keermuur en de aansluiting op de steiger.

6. Conclusie

Bij de ontwikkeling van het ontwerp, van Masterplan tot Buitenplaats, hebben de bestaande landschappelijke kenmerken en kwaliteiten voorop gestaan. Er is zo veel mogelijk geprobeerd behoudend op te treden en de landschappelijke kenmerken te benutten en te versterken.
Daar waar nieuwe grootschalige ingrepen noodzakelijk zijn, zoals bij de aanleg van de nieuwe woonwijk, is geprobeerd op een speelse manier elementen van het verdreven landschap in een park te vangen.

De totale ontwikkeling van de plannen zorgt voor een versteviging en uitbreiding van de groenstructuur van Zwolle. Veel niewe recreatieve paden en verbindingen zijn hierin opgenomen, zodat de toenemende druk door een groeiend aantal inwoners kan worden opgevangen.
Het particuliere initiatief, met de ontwikkeling van buitenplaatsen, ten behoeve van het publieke belang, speelt in de plannen een grote rol.

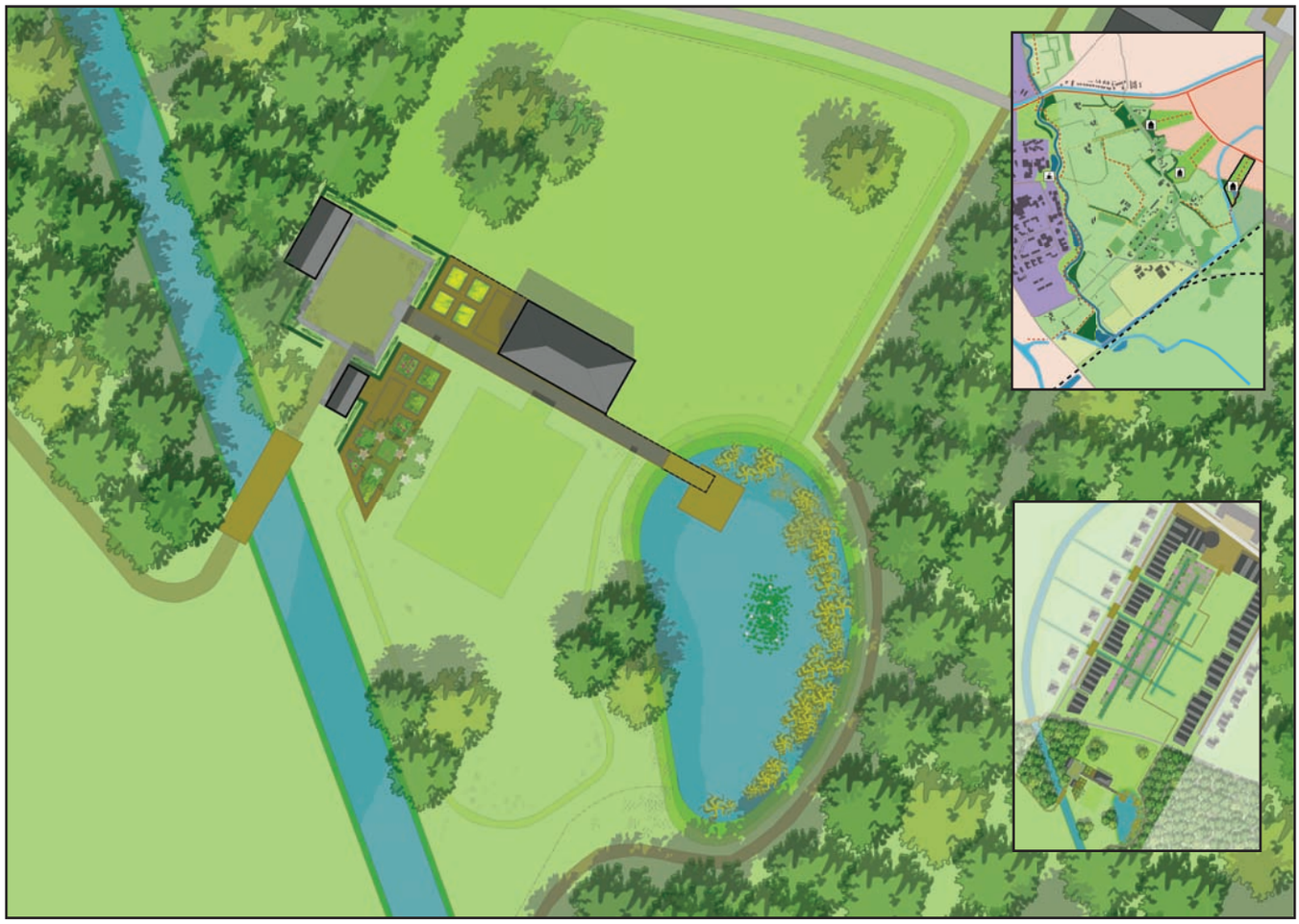

Literatuurlijst

Boeken:

Droomplanten; de nieuwe generatie tuinplanten; Piet Oudolf.

Wegenbouwkunde; Ing. J.W. van der Velden.

Kleine waterbouwkundige constructies, Ing. B van Leusen.

De publieke tuin; afstudeergroep 2008.

Mirrors of Paradise, The Gardens of Fernando Caruncho; Guy Cooper and Gordon Taylor.

33 parken in zwolle; overzicht van alle Zwolse parken; gemeente Zwolle.

The Garden Book; Phaidon

Websites:

www.zwolle.nl

www.wur.nl

www.infogarden.nl

www.natuurlijk.nl

google earth.